

TYDZIEŃ POMOCY OSOBOM POKRZYWDZONYM PRZESTĘPSTWEM

Jednym z nadrzędnych celów kary pozbawienia wolności jest wzbudzenie w skazanym woli w kształtowaniu jego społecznie pożądanych postaw a w szczególności poczucia odpowiedzialności co doskonale wpisuje się w kanon wartości idei sprawiedliwości naprawczej, która rozumiana jest jako metoda rozwiązywania konfliktu powstałego pomiędzy ofiarą a sprawcą przestępstwa.

"Idea sprawiedliwości naprawczej"

Jego głównym celem jest naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem w sposób uzgodniony przez ofiarę i sprawcę przestępstwa. Sprawiedliwość naprawcza głównie skupia się na potrzebach i oczekiwaniach pokrzywdzonego, który wydaje się najlepiej wiedzieć, jak sprawca powinien odpokutować za popełniony czyn. Dzięki takiemu podejściu do sprawiedliwości w ogóle możemy starać się naprawić krzywdę wyrządzoną przestępstwem. Mediacja karna oraz po wyroku, za pomocą której cel ten chcemy osiągnąć, umożliwia stronom konfliktu spotkanie się, porozmawianie na temat tego co się stało, wyjaśnienie okoliczności i ewentualnie wypracowanie wspólnego porozumienia. Celem popularyzacji powyższego podejścia Zakład Karny w Chełmie jako jeden z nielicznych, został wyznaczony przez Wydział Szkolenia Kryminologii i Penitencjarystyki w Warszawie do realizacji projektu pn. „Pilotaż programu wdrażającego ideę sprawiedliwości naprawczej na terenie Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Lublinie”, sfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

Postępowanie mediacyjne niesie za sobą wiele korzyści dla każdej ze stron. Poszkodowanemu daje możliwość wpływu na rozwiązanie problemów wynikających z przestępstwa na zaproponowanych przez siebie warunkach. Sprzyja okazji do wyrażenia emocji, wypowiedzenia się na temat skutków przestępstwa oraz oczekiwań wobec podejrzanego/oskarżonego. Mediacja stwarza szansę na szybsze uzyskanie odszkodowania (lub naprawienie szkody), zadośćuczynienia za doznane krzywdy i przeprosin. Nadto rozwiązanie konfliktu w trakcie spotkania mediacyjnych może dać ofierze przestępstwa poczucie bezpieczeństwa, spokoju i pewności zaniechania zachowań odwetowych ze strony swojego oprawcy. Oskarżonemu natomiast mediacja daje możliwość porozumienia się z pokrzywdzonym co do sposobu i terminu naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznane krzywdy oraz przeproszenia.

Szersze spojrzenie na ideę sprawiedliwości naprawczej pozwala także dostrzec pozytywne aspekty społeczne. Biorąc pod uwagę dokonanie przestępstwa może prowadzić do wykluczenia czy stygmatyzacji przez społeczność nie tylko sprawcy, ale także jego rodziny. Takie zjawisko w konsekwencji może doprowadzić do popełnienia kolejnego czynu zabronionego lub pojawienia się wykoślenia, niedostosowania społecznego czy demoralizacji u dzieci. W przypadku gdy sprawca przestępstwa umożliwi sobie naprawienie szkody nie tylko wobec pokrzywdzonego, ale także wobec społeczeństwa ryzyko wykluczenia czy stygmatyzacji staje się mniejsze, co proporcjonalnie może zmniejszyć ryzyko ponownego wejścia w konflikt z prawem.

Mediacja może być także ugodą, która oznacza wypracowanie przez strony sporu tj. ofiarę oraz oskarżony zgodnej deklaracji co do sposobu zakończenia konfliktu. Nie oznacza to zakończenia postępowania karnego, a sprawca nie uniknie kary, natomiast mediacja stwarza szansę na łagodniejsze potraktowanie przez sąd, który bierze pod uwagę treść ugody mediacyjnej przy ogłoszeniu wyroku. W przypadku skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności ugodowa mediacyjna jest brana pod uwagę przez sąd penitencjarny podczas rozpatrywania wniosku o odroczenie warunkowego przedterminowego zwolnienia.

Sam proces mediacji jest bardzo istotny z punktu widzenia pokrzywdzonego i daje mu wi?ksze poczucie sprawiedliwo?ci za doznane krzywdy, bycia wys?uchanym i zrozumianym, ?e to, co go spotka?o, doprowadzi?o do deprawacji cz??ci jego warto?ci ?yciowych.

tekst i foto: ppor. Pawe? Kosiorek

opracowa?: kpt. ?ukasz Bielak

